

TORONTÁL

ELŐZETÉSI ARAK:

Égés évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy hóra	10 dinár
Egyes szám ára fél dinár	

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP

Feloldó szerkesztő: **Dr. MARA JENŐ**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Ohltyeva (Zapolya) utca. Telefonszám 31

MEGJELENIK MINDENVAP, HETFO ÉS UNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

L. évfolyam, 225. szám.

Csütörtök, október 13.

Radics az egyetemi hallgatókat is bevonja politikájába.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 11.

Mint Zagrebből jelentik, Radics most már újabban az egyetemi ifjúságot is igyekszik politikai tervének megnyerni. Ma délelőtt a horvát egyetemi ifjak blokkjának gyűlésén Radics is megjelent és ott izgató beszédet tartott politikája mellett. Hosszasan fejtegette saját politikai elveit és új pártprogramját.

Fiumebékét és barátságát akar a szomszédaival.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Fiume, okt. 11.

Fiumében az alkotmányozó gyűlés összehívása után megalakult új kormány Zanella Richárd elnöklésével az ügyek vezetését átvette. A külügyeket Zanella intézi. Az alkotmányozó gyűlés ötven szavazattal tíz szavazat ellenében elfogadta a kormány programját, amely Olaszországgal és Jugoszláviával a barátság ápolását tűzi ki Fiume állam főfeladatául.

Orosz tudósok kongresszusa Prágában.

Prága, okt. 11.

Itt tegnap megnyitották az Oroszországból menekült tudósok kongresszusát, amelyre Konstantinápolyból, Beogradból, Rigából és Párisból eljöttek az orosz tanárok. A francia kormány százezer frankot adományozott s ezzel lehetővé tette a Sorbonne-egyetemen az orosz jogi fakultásnak felállítását. Csehszlovákia egymillió cseh koronát ad arra a célra, hogy körülbelül ezer orosz diák a prágai egyetemen orosz nyelven tanulhasson.

Az amerikai bankárok kölcsönt akarnak adni Európának.

Newyork, okt. 11.

A „Newyork Herald” értesülése szerint, a newyorki bankárok azzal a tervvel foglalkoznak, hogy 500 millió dolláros kölcsönt adnak Európának. A kölcsön kamatait 2 és fél százalékra tervezik.

Két és fél milliárd helyett csak 400 millió dinár lesz a jövő évi deficit.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 11.

A minisztertanács ülésén még mindig a jövő évi költségvetés megállapításával foglalkoznak és mindaddig nem veszik le a napirendről, amíg a tervbe vett redukálást teljes mértékben végre nem hajtják.

Mint hivatalosan jelentik, a minisztertanács újra elővette az egyes szakminisztériumok által beterjesztett költségvetéseket és azoknak tételeit a lehetőséghez képest ismét redukálta. Ez a módszer, bár beható és alapos munkát igényelt, máris eredményre vezetett, mert a kiadások

esökkentésével sikerült elérni, hogy a jövő évi költségvetésben a jövedelmekkel szemben mutatkozó 2 és fél milliárd deficit mindössze 400 millió dinárra apadt le.

Kumanudi dr. pénzügyminiszter kijelentése szerint pedig valószínű, hogy a jövedelmek intenzívebb behajtásával ez a 400 millió többlet is redukálódni fog még úgy hogy az előírásba vett és újabb államjövödelmek csaknem arányban fognak majd állani az államháztartás kiadásai-val.

Az albánok egyelőre csendesen viselkednek.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 11.

Skopljéból jelentik: Az albán határon a legutóbbi 24 óra alatt nem történt semmi jelentősebb esemény. Az albán csapatok, bár a frontjaik megerősítése tovább folyik a csapatszállítások által, teljesen csendesen viselkednek. Az olasz kormányának valószínűleg Tiranában tett nyomatékos figyelmeztetése folytán, a csapatok ügylészik egyelőre becsüszintették az offenzív jellegű hadmozdulatokat.

Beograd, okt. 11.

Skopljéból jelentik hivatalosan: Az albán határ mentén nem

történt semmi nevezetesebb esemény.

Repülő osztagaink állandóan lémlélik az albán megerősítéseket és azokról pontos tereprajzokat és jelentéseket hoznak. A luriai magaslatok már két napja alatt vannak.

Beograd, okt. 11.

Frizrenből jelentik: Megállapítást nyert, hogy tegnapelőtt Durazzóba több olasz hajó érkezett Bariból, amelyek a tiránai kormány csapatoknak, valamint a felkelő bandáknak élelmiszereket, több ezer fegyvert és nagymennyiségű lőszert hoztak.

Tőzsde Október 11.

Beograd. (Zárlat.) Valuták: Angol font 230, Dollár 59, Lei 53, Márka 49, Leva 39-75, Cseh korona 65, Husz dináros arany papirban 75.

Devizák: London 233, Páris 436, Milano 245, Prága 66-85, Berlin 50, Wien 2, Bukarest 51-88, Szófia 40-10.

Budapest. (Nyitás.) Napoleon-dor 2050, Dollár 636, Frank 49, Lei 13-5, Varsó 22-5, Márka 541-35, Sokol 716-19, Lei 560.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 2020, Font 2500, Dollár 633, Frank 4750, Márka 540, Lira 5630, Lei 557½, Sokol 518, Dinár 995, Lengyel márka 13, Osztrák korona 23, Rubel 29½, Bukarest 562½.

Zürich. (Nyitás.- Berlin 452-5, Newyork 549, Milano 2220, Prága 600, Budapest 82-5, Bukarest 475, Zagreb 220, Varsó 10, Wien 27.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 452, Hollandia 181, Newyork 544, London 2105, Páris 4010, Milano 2200, Prága 600, Budapest 82, Zagreb 215, Bukarest 460, Varsó 10, Wien 26.

Markovity kommunista vezért Wienben letartóztatták.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, október 11.

A wieni jugoszlav követség ma jelentette, hogy ott tegnap a wieni államrendőrség letartóztatta dr. Markovity Szimát, a volt kommunista-párt vezérét.

Ismeretes, hogy Markovity dr. annak idején több társával együtt utlevél nélkül kiosont az ország határain és Ausztrián, Csehországon keresztül kimentek Oroszországba, ahol a szovjet kormánnyal folytatott tárgyalásokat. Oroszországból visszatérve Amerikába akart kiutazni Markovity, azonban az amerikai hatóságok visszautasították az utlevelének láttamozását és megakadályozták a beutazását. Ekkor Markovity Wienben telepedett le, mint a kommunisták egyik főhelyén. Egy ízben már letartóztatta Markovityot a wieni rendőrség, miután nyomára jöttek, hogy több millió dollár propagandapénz fölött rendelkezik. Azonban ekkor kellő bizonyítékok híján szabadon engedték.

Mint most hivatalos helyről közlik, Markovityot az SHS. kormány és a nyomozó hatóságok megkeresésére tartóztatták le Wienben, meri kétségen felüli megállapítást nyert, hogy Markovity is részes a régens elleni merénylet értelmi előkészítésében. Felhivatalos helyről nyert értesülés szerint az osztrák hatóságok rövidesen kiadják Markovityot az SHS. államnak.

Franciaország Ausztria és Magyarország egyesülését is ellenzi.

Páris, okt. 11.

A francia lapok hivatalos utasítás alapján azt írják, hogy Franciaország sohasem engedné meg Tirol csatlakozását Bajorországhoz, vagy éppenséggel egész Németországhoz és fegyveresen avatkoznék be, ha az osztrák vagy német kormány ily módon megbontaná a közép-európai egyensúlyt. Ugyanezt tenné Franciaország, ha Ausztria újból egyesülne Magyarországgal. A francia közvélemény hozzájárul a versaillesi békeszerződés gazdasági részének liberális értelmezéséhez, de nem járulna sohasem ahhoz, ha megakarnák semmisíteni az európai békebiztosító politikai helyzetet.

Az első árdragitási pör a törvényszék előtt.

Felmentették Szabó sörgyári igazgatót.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, október 11.

Tegnap délelőtt tartott első ízben árdragitási ügyben fellebbviteli tárgyalást a törvényszék büntető tanácsa. A Bunity törvényszéki bíró elnöklete alatt tartott ítélő ülésen a sördragitásiért ítélt Szabó Adolf sörgyári igazgató fellebbezését tárgyalták.

Szabó Adolf sörgyári igazgatót ugyanis szeptember 19-én sördragitásiért elítélte az ármegállapító bíróság ötvenezer dinár pénzbüntetésre és három hónapi fogházra. Szeptember 24-ikén pedig újlag elítélte 200 ezer dinár pénzbírságra és egy évi börtönre azért, mert a sör maximálása miatt, beszüntette a Dungserszki-féle sörgyárban a sör-
ciadást.

Szabó Adolf a tegnapi fellebbviteli tárgyaláson kijelentette, hogy a sört a tulajdonosyan megállapított maximális áron lehetetlen előállítani, annál is inkább, mivel a sörgyártáshoz szükséges nyersanyagok nincsenek maximálva és azok tavaly óta százszázalékkal emelkedtek. A sör egyébként nem is közszükségleti cikk, hanem luxuscikk és így a törvény értelmében nem is esik maximálás alá.

A bíróság rövid tárgyalás után, megsemmisítette az elsőfokú bíróság ítéletét és megszüntette az eljárást Szabó igazgató ellen. Az ítélet indokolásában kimondta a büntető tanács, hogy a maximálásról szóló rendeletet a minisztertanács adta ki, tehát törvénynek tekintendő. Ebben a rendeletben fel vannak sorolva az összes maximálható cikkek, köztük azonban a sör nincsen megemlítve. A sör maximálását csupán a szociálpolitikai miniszter rendelte el, a szociálpolitikai miniszter rendelete azonban nem állhat a törvénnyel ellentétben és így azt a bíróság sem veheti tekintetbe. Az ítéletben az ügyész megnyugodott.

A felsőszilázia kérdés.

Berlin, október 11.

Párisból hírek érkeztek tegnap Berlinbe, hogy a népszövetség a felsősziláziai kérdést Németországra nézve kedvezőtelennél fogja eldönteni.

Az a beavatott helyről eredő értesülés a nyilvánosságra jutott és élénken foglalkoztatja a német közvéleményt és a sajtót. Tisztában vannak azzal, hogy ez esetben a Wirth-kormány föltétlen lemondani kényszerül és alig akadna más politikus, aki kormányalakításra vállalkozna vagy akinek kormánya tartathatná magát.

A demokraták koalícióban akarnak maradni a radikálisokkal.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 11.

A demokrata-párt főbizottsága ma konferenciát tartott a képviselőház clubhelyiségében, amelyen Davidovity Ljuba referált Jovanovityval, a radikálisok egyik teljhatalmu megbízottjával tegnap folytatott tárgyalásainak eredményéről.

Davidovity jelentése nyomán élénk vita indult meg, amelyet azzal fejeztek be, hogy a párt egyhangulag kijelenti, hogy továbbra is változatlanul ragaszkodik előbbi határozatához. Azon határozatához tudniillik, hogy a demokrata-párt egyelőre nem kívánja, sőt most nem is tartja szükségesnek az S. H. S. királyság alkotmányán való változtatást és hogy a párt továbbra is koalícióban kíván maradni a radikális-párral.

Elhatározta továbbá a párt, hogy a politikai helyzet tisztázása végett, nyílt kérdést intéz megbízottai által a radikális-párthoz, annak a színvállására, hogy a radikális-párt milyen állásfoglalást szándékozik tanúsítani a Protity Sztóján által támogatott szeparatiztikus törekvésű újabb politikai mozgalommal szemben.

Együttal megbízták a párt néhány tagját, hogy folytassák tovább a radikálisokkal a tárgyalásokat.

Beograd, okt. 11.

Parlamenti körökben úgy vélik, hogy a demokraták és a radikálisok közötti további tárgyalások nem fognak a legsimábban lefolyni, mert míg a radikálisok főleg a nemzetgyűlés elé nyújtandó törvényjavaslatok elkészítését és megvitatását és a közös kormányprogram megállapítását tartják fontosnak, addig a demokraták mindenáron az általános politikai helyzet föltétlen és gyökeres tisztázódását tartják szem előtt, hogy a nem-sokára összeülő parlament megnyitása előtt hártassanak el a politikai ellentétek. Egyben azt is követelik, hogy ezeken a tárgyalásokon maga Pasity miniszterelnök is megjelenjen.

Beograd, okt. 11.

A radikális-párt tegnap este ülést tartott, amelyen a legközelebb tartandó országos kongresszus tárgysorozatának előkészítését beszélték meg. Az ülésen a Protity akciója ismét szóba került és a párt úgy határozott, hogy az országos kongresszuson nyilvánosan is közléseztik a párt határozatát, amely szerint a párt kijelenti, hogy Protity egész politikai szereplését nem helyesli, attól teljesen távol áll és a pártnak a legnagyobb része, tehát a többsége, nem akarja az alkotmány revízióját, mert a Vidovdani alkotmányhoz ragaszkodik.

„Csak a kötelességemet teljesítettem.”

Draskovity gyilkosának vallomása a tegnapi tárgyaláson.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 11.

Zagrebból jelentik: A Draskovity volt belügyminiszter ellen merénylet ügyében két nap óta szünetelő tárgyalást a bíróság tegnap ismét folytatta.

Csalakovitynak, a gyilkosság értelmi szerzőjének kihallgatása után, Marinkovity Nebojsát hallgatta ki az elnök, Marinkovityt különben a régens elleni merényletben való részességgel is vádolják. Marinkovityról megállapították, hogy annak idején szállást adott Petrovitynak, mikor Draskovity ellen először kíséreltek meg merényletet elkövetni Beogradban, a Kolarec vendéglő előtt.

Majd Aliagityt, a gyilkost vezetik elő. Aliagity beismeri, hogy elkövette a gyilkosságot, de csak annyiban, hogy embert ölt, mert szerinte politikai szempontból másképpen kell elbírálni a tettet.

— Sajnálom, hogy embert öl-

tem — mondja Aliagity — de mint kommunista és pedig mint meggyőződéses kommunista, csakis a kötelességemet teljesítettem. Különbösen is engem az „Obznana” kergetett bele a gyilkosságba, mert az „Obznana” megjelenése és életbelépése engem is, mint több elvtársamat megfosztott a kenyereimtől és a megélhetésemet lehetetlenné tette.

Őszintén fáj nekem — folytatta Aliagity — hogy Draskovity halálával egy férjet szoltítottam el feleségétől és apát a gyermekeitől, de ismétlem, politikai szempontból így kellett cselekednem.

Ezután Aliagity részletesen elmondja, hogy miképpen követte el a gyilkosságot. Beszéde végén kijelenti, hogy tettet teljesen a maga elhatározásából követte el, arra senki föl nem bujtatta.

A tárgyalást tovább folytatják.

Mikor a fogoly saját betörőjét fogta el.

Már a fogházban újabb lopást eszelt ki. Az új tett vége — vissza a fogházba.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 11.

Humoros izü történetet szült a napokban a véletlen. Egy fogoly, a beeskereki fogház lakója, elcsipte saját betörőjét, akiben legnagyobb csodálkozására csak nemrég kiszabadult fogoly szobátársára ismert. Az érdekes esetnek előzményei a következők:

Schifferer Péter beeskereki rovtomultu suhanc, régi ismerőse a rendőrségnek. Tavaly több beeskereki céget, köztük Berghenthal szállítót érzékenyen megkárosította, azonkívül vidéki városokban egész sorozat apró csinytetett követett el. Hosszas nyomozás után végre elfogta a beeskereki rendőrség a ravasz suhancot és bíróság elé állította, mely nyole lopásért nyole hónapi börtönre ítélte.

Schifferer Péter tehát a fogházba került. Eleinte magáncéljában elmélkedhetett a sors szélye felett, később azonban társat kapott Beyerle Kristóf katalinfalvai földműves személyében. Beyerle természetesen, hogy a hosszú hónapok alatt unalmát elkeresse, gyakran mesélgetett fogolytársának katalinfalvai gazdaságáról, otthonáról és feleségéről. Schifferer is sokat érdekelt a mindezekfelől és így lassankint mindent megtudott.

Október 1-én Schifferer büntetése lejárt és boldogan elhagyta a beeskereki fogházat. Bünyös lelkiismerete újabb büntetést esábitotta, nem állhatott ellen a kísértő alkalomnak és újabb lopást eszelt ki. Elutazott Beyerle katalinfalvai otthonára és azzal a hazugsággal állított be a fogházban maradt társa feleségéhez, hogy férje üzeni: haladéktalanul utazzon élelmiszerekkel Beeskerekre, ott várakozzon a bégaparti állomáson, mert őt elviszik a belacrkvai fogházba.

Az asszony tényleg elhitta a kiszabadult fogoly meséjét. Rögtön bepakolt élelmiszereket, pénzt vett magához és besietett Beeskerekre. Az állomáson csak várt, várt hiába, végre türelmét veszítve elment a fogházba érdeklődni. Itt azt a felvilágosítást kapta, hogy nem is volt szándékukban Beyerlet elszállítani.

Beyerléné most már rosszat sejtve hazautazott Katalinfalvára, ahol a lakást teljesen kifosztva találta. Beyerléné a esendőséghez fordult, mely megindította a nyomozást Schifferer kézrekerítésére. Talán maig sem került volna hurokra, ha a véletlen nem játszik közbe.

Beyerle Kristóft hétfőn több fogolytársával, Kirtyanszki, Boszilkó és Szavaics fogházörök kivezették munkára a beeskereki kincstári erdőbe. Amint az erdőben haladnak, Beyerle észrevett egy utszélén gubbasztó ala-

A legszebb karácsonyi cukorkadiszáruk készülnek!

Kérjük tisztelt vevőinket, sziveskedjenek nagyb. rendelésüket részünkre fentartani.

„AMBRÓZIA” Cukorkagyár Rt. Veliki Beeskerek.

kot, akinek télikabátján és kalapján a legnagyobb esodálkozására a sajátjára ismert. Beyerle az örökkel felébresztette a csavargót, akiről kiderült, hogy senki más, mint Schifferer Péter. Schifferert átadták a csendőrségnek, mely már részben meg is találta az ellopott tárgyakat, többek között két értékes órát, 14 inget, 6 alsónadrágot, 4 uj öltönyt, 1 télikabátot és még több ruházatkészletet.

HIREK

Az ebtulajdonosok adója. Alexies polgármester hirdetmény útján felhívja az ebtulajdonosokat, hogy kutyájuk után járó, 1921. évre szóló harminc dinár adójukat október hó 20-ikáig lefizessék a városi adóhivatal pénztáránál. Ugyanott átvethetik a kutyajegyet is, melynek ára egy dinár. Október 20-ika után a jegy nélkül kóborló kutyákat összefogdossák és tulajdonosukat megbüntetik.

Javítják a kutakat. A működésben lévő ártézi kutakat egyenként, sorjában úgy alakítják át, hogy a kiömlött vizet a kut medrébe többé vissza ne folyhasson. Ezáltal eléri azt, hogy bőségebb vízmennyiséget adnak a kutak, azonkívül körülöttük eltűnik a poe-soja. Eddig az Alexander király laktanya, Vár-aljai-utcai, Korona-téri, és Pasity-utcai kutakat javították, a jövő hétre fokozatosan sorra kerülnek a többi kutak. A város vezetősége kéri a közönséget, hogy kezelje kiméletesebben a kutakat, ne rángassák, ne rongálják, mert a javítások rengeteg pénzt emésztenek fel.

Szüreti mulatság. A „Süket“-asztaltársaság folyó évi október hó 16-án, vasárnap, a Grosz-féle vendéglőben (Buzatér) a szegény gyermekek felruházása alapja javára díjtekézzel egybekötött szüreti mulatságot rendez. A díjtekézés délelőtt 10 órától d. u. 5 óráig tart, mely alkalomból 6 drb értékes tárgy kerül kisorsolásra. A szüreti mulatság este 8 órakor veszi kezdetét. Belépti-díj nincs. Tekintettel arra, hogy a mulatság jótékony célra lesz rendezve, a n. é. közönség szives támogatását kéri — az elnökség.

„Banatska Trgovacska Agencija“ ügynökségi és bizományi irodája (Pupinova (Árpád) ul. 3.) elfogad mindennemű fordítást magyarról és németről szerbre, elkészít szerb kérvényeket, közbenjár utlevelek megszerzéséért, megszerez külföldi visumokat, elfogad külföldi meg-

A velencei konferencia.

— A „Torontál“ tudósítójának távirata. —

Wien, okt. 11.

Schober kancellár Velencébe való elutazásakor még nem rendelkezett a tárgyalásra szánt programmal. Ugy látszik az olaszok nemcsak Nyugatmagyarország kérdésében, hanem általában Ausztriának Magyarországhoz való viszonyában is döntést akarnak elérni. A velencei tárgyalások napirendjén nemcsak Nyugatmagyarországra vonatkozó akció lesz, hanem Della Toretta kísérletet tesz arra is, hogy Ausztriának Magyarországhoz való viszonyát békés és barátságos talajra terelje.

Wien, okt. 11.

A „Neues Wiener Tagblatt“ legutóbbi számában írja, hogy már esütörtökön közelebbi jelentés várható a velencei értekezlet kilátásairól. Remélik, Toretta márkí személyes beolvasásának sikerülni fog elsimítani a fennforgó ellentéteket, amelyek még mindég eléggé komolyak.

Velence, okt. 11.

A magyar delegáció kedden reggel 6 órakor Velencébe érkezett és a Grand Hotelben nyert elhelyezkedést. A konferencia

valószínűleg délután 3 órakor fog elkezdődni.

Toretta márkí és kísérete 10 órakor érkezett meg Velencébe. A nagy olasz lapok tudósítókat küldtek Velencébe a konferenciára.

Velence, okt. 11.

Schober báró és kísérei, mint az osztrák kormány kiküldöttjei már tegnap este érkeztek meg. Az olasz határon az olasz kormány megbízásából ünnepélyes fogadtatásban és üdvözlésben részesítették a delegációkat.

Velence, okt. 11.

A magyar-osztrák tárgyalások a Palazzo Cornalban lévő királyi prefekturán lesznek, ahol az együttes ülések számára a nagy tanácskozó terem, az olasz külügyminiszter, valamint a magyar és osztrák delegátusok számára külön szalonokat rendeztek be.

Az olasz kormány rendelkezése folytán Ferrario tábornok, aki a delegációkkal szintén Velencébe érkezett, mint magyarországi szakértő fog résztvenni a tárgyalásokon. A konferencián Kvistovszky római osztrák követ is megjelenik.

Nagy tűz a Korona-utcában.

Leégett a Jovanovity-féle fűszernagykereskedés.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Becserek, október 11.

Ma hajnalban 4 órakor tűzilárma riasztotta föl a várost. A Jovanovity és Társai-féle fűszer- és gyarmatáru nagykereskedés korona-utcai üzlete eddig ismeretlen okból kigyulladt és úgy az üzlet, mint a ház teljesen leégett.

A tüzet négy órakor reggel vette észre a toronyőr és azonnal jelezte is. A tűzoltóság Naszke Károly főparancsnok és Giffinger Zsigmond parancsnok vezetésével néhány perc alatt a tűz színhelyére ért, de akkor a mentés már lehetetlen

volt. A tűz az üzlet belsejében tört ki és minthogy az egész helyiség telve volt gyúlékony anyagokkal, ijesztő gyorsasággal terjedt. A tűzoltóság, amely emberföltött munkával dolgozott, tisztán azon volt már csak, hogy a szomszédos épületeket óvja meg a tüztől. A tűz most reggeli 9 órakor is még egyre ég, mert az üzlet pincéjében vagy száz láda petróleum van, amely szintén meggyulladt. A Jovanovity és Társai cég kára mintegy öt millió koronára rug, amelyből biztosítás útján alig térül meg valami.

Ne vessen senki csávázás nélkül buzát!

Becserek, okt. 9.

A köüzög ez évben nagy károkat tett a buzavetésekben; egyes községek egész határában üszögös buza termett. Hogy megvédjük magunkat a jövő év termésének hasonló károsodásától, a következők a tennivalók:

1. Ahol nagyon üszögös buza termett, ott más helyről üszögmentes vetőmagot kell szerezni.

2. A zsákokat, melyekben üszögös buza volt, fertőtleníteni kell, nehogy a zsákokban bennlévő üszögösirák befertőzzék a magot. A régi zsákok fertőtle-

nitése vagy úgy történhetik, hogy körülbelül 10 óra hosszat áztatjuk azokat 1/2—1%-os rézgalic oldatban, vagy pedig forró vízzel leforrázzuk s azután megszáritjuk.

3. Akár saját termései buzát, akár máshelyről hozott buzát használunk vetésre, azt okvetlenül be kell csáváznunk 1%-os rézgalicoldattal. A csávázás a Lenhart György-féle eljárással úgy történik, hogy egy kádát megtöltünk vízzel s ahhoz annyi rézgalicoldatot adunk, hogy minden 100 liter vízre 1 kg rézgalic jusson. A rézgalicot előzőleg legegyszerűbb forróvízben feloldani. 1 kg rézgalic feloldásához 2 liter forró víz elégséges. Az ily módon feloldott rézgalicot beöntjük a vízzel telt kádba s egy bot segítségével jól felkavarjuk. A csávázáshoz szükségünk van 2 drb közönséges fűzfavesszőből font kétfülű kosárra. Ezek oly nagyok legyenek, hogy az oldatot tartalmazó hordóba vagy kádba könnyen beleférjenek. A kosarakat vékony zsákvászonnal kell kibélelni s a bélest úgy oda erősíteni, hogy az ki ne essék. A csávázáshoz legegyszerűbb két női munkást alkalmazni. Ezek közül az egyik a kosarat fülénél fogva belemeríti az oldatba annyira, hogy a kosár az odát alá merüljön s csak a füle legyen ki abból. Az ily módon az oldatba merített buzát a másik munkás két kézzel jól összekavarja s azután kézi szitával lemeríti az oldat felszínén uszó szemeket, mire a kosarat a csávából anyira kiemeli, hogy körülbelül fele legyen csak a csávában s így tartja azt mindaddig, míg a másik munkás a kosárban lévő buzát kézzel jól ki-mossa, vagyis részletenként egymáshoz dörzsöli, ami néhány pernyi munkát igényel. A mosás elvégzése után a munkás kiemeli a kosarat a kádból, visszacsurogtatja a folyadékot a kádba s azután a buzát napos és szellős helyen kiterített ponyvára önti s gereblye segítségével szétjelte-riti, hogy minél előbb megszáradjon. A kiszáradás 2—3 óra alatt megtörténik. Ily eljárással 2 munkás egy nap alatt körülbelül 20 Hl. magot képes csávázni.

A legmelegebben ajánlom minden gazdának, hogy a leírt módon vetés előtt csávázza be buzáját. Aki ezt megteszi, annak nem lesz üszögös a buzatermése.

Marton Andor,

a t. m. g. e. igazgatója.

Pán-bársony, cilder-plüss modellkalapok érkeztek.

1893

Difitin, velour- és nemezkalapokban állandó nagy választék

ASZONNYI DUGIA

Nemanjina (Jenő herceg) u. 7. Tunner-ház

Aluminium és tűzálló főzőedények

kaphatók a

Gazdasági Részvénytársaság üvegosztályánál.

rendű könnyű repülő- **BENZIN** 700° legjutányosabban; la 8 visk. **GÉPOLAJ** à 24 K kgja, ingyen hordókban, kapható míg a készlet tart. Ugyanott több luxus- és teherautó, valamint autókalkatrések olcsón eladó.

az Első Veliki Becskereki Szappan- és Gyertyagyárnál. ● Telefon 170. ●

Könyvek, zeneművek

1852

VIG ZSIGMOND SÁNDOR
könyv- és zeneműkereskedéséből

SUBOTICA

levélileg megrendelhetők.

Szállítok szép fehér

MESZET

franko Vel. Kikinda
19 ezer koronaért. 1866

Donauer Jenő, Stara Kanizsa

Garantált 82°-os tiszta cseh

ECETSAV

eredeti 30 kg 18 dinar
ballonokban, à kgja, kapható míg a készlet tart

az Első Vel. Becskereki Szappan- és Gyertyagyárnál. ● Telefon 170.

Főmolnár

kerestetik mielőbbi belépésre egy 3 vagonos export-malomban. Csak első-rangu szakemberre reflektál.

1890

Ajánlatok a családi viszonyok és a fizetési igények tekintetével Export-malom címre a kiadóhivatalba kéretnek

Szrpszka Poljoprivredna Banka D. D.-nél kapható:

Mindennemű rafinált amerikai gépolaj, nyersolaj, azonkívül benzin, rafinált petróleum, kátránypapír, tűzelőfa, bodnárfa, szén, kocsikenőcs (prima) 25 kg-os ládában, zsirszóda 128%, saját téglagyárában készült mindennemű téglá és fedőcserép. A téglagyár a szállításra a legkedvezőbb helyen van, mert a Béga mellett és a vasutállomás közelében fekszik.

394

Beocsini portland- és romancement, gipsz,

karbid, Drava-gyufa, őrölt só, ammoniákszóda, kristálysóda, marónátron 128% os, kisdarabos, I-a sárga kocsikenőcs, amerikai „Sunflower“ petróleum, amerikai „Sphinx“ benzin, hordós petróleum, 80%-os ecetsav és az összes fűszer- és gyarmatáru-cikkek nagybani raktára:

Özv. Guttman Jakabné és Fiaival Veliki Becskerek.

Aradi élesztő állandóan raktáron!

Meszet vagonvételeinél a legolcsóbb árban szállítunk.

1596

Élesztő legjobb jugoszlaviai gyártmány. Tartós és legerősebb hajtóképességű, kilója 40 kor. franko

Szénsav magasnyomású, gyári áron kapható nagyban és kicsinyben

Schossberger Gyula gyári képviselője,

1882 NOVI SAD, Futoska u. 29.

Egy 1884

kézikocsi

kerestetik megvételre.

Cím a kiadóhivatalban.

A II. külkerület 99. számú

ELÁZ

eladó.

1885 Bővebbet ugyanott.

Nagymennyiségű

fűrész- hulladékfát

(tölgy) vagonvételekben ajánl

Freundlich Oszkár
fanagykereskedése VINKOVCI.

Tel. interurban 32. 1889

KÁVÉNÁZBAN, VENDÉGLŐBEN KÉRJÜK A TORONTÁL-T

Hirdetések :: felvételnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.